

Vårdreformen och funktionshindersservicelagen

DUV-dagen 9.4.2022

Vanessa Westerlund, sakkunnig i påverkansarbete

Vårdreformen i korthet

21 välfärdsområden,
Helsingors stad och HUS-
sammanslutningen tar
från och med 1.1.2023
över ansvaret för:

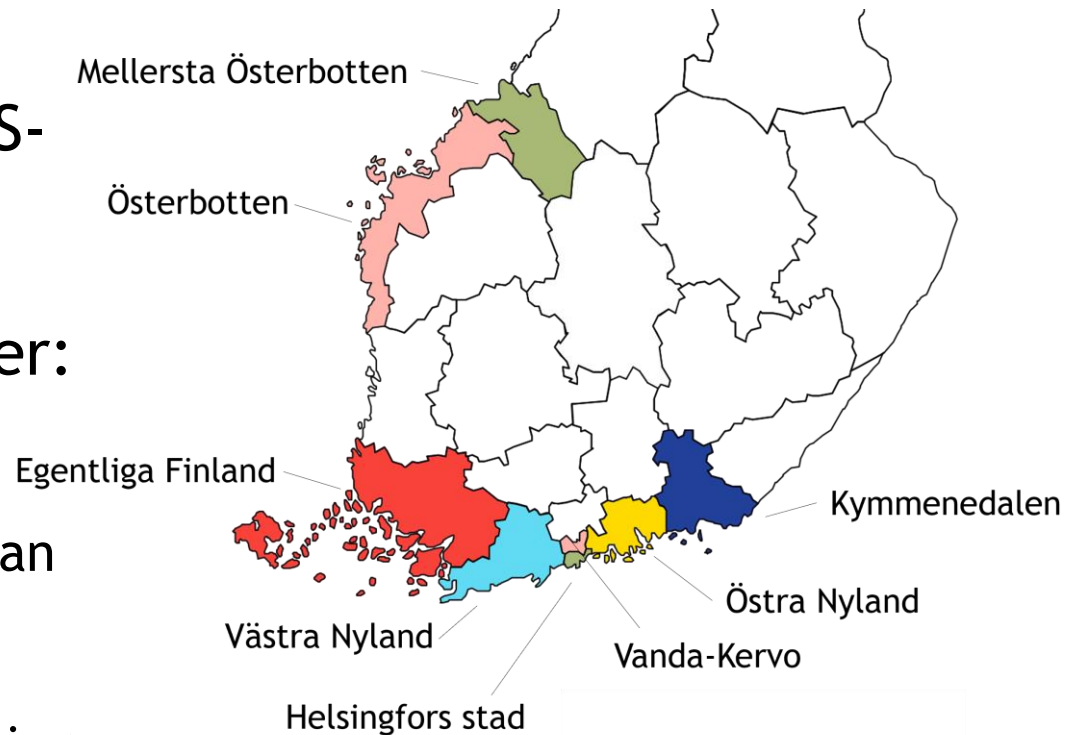
- Social och hälsovård
- Räddningstjänster

Specialomsorgsdistrikten
inklusive Kårkulla upphör
att existera.

- De tjänsterna som Kårkulla i dag erbjuder ska i framtiden garanteras av de välfärdsområdena.
- I lagen bestäms också att vissa tjänster behöver centraliseras.

Tvåspråkiga välfärdsområden

- 7 tvåspråkiga välfärdsområden + Helsingfors stad + HUS-sammanslutningen
- Specialuppdrag för svenskspråkiga tjänster:
 - Egentliga Finland: koordinering av samarbetsavtalet mellan tvåspråkiga välfärdsområden
 - Västra Nyland: utveckling av svenskspråkiga tjänster

©Statistikcentralen 2021 och
©Kommunförbundet 2021

Beredningen

- Under hösten har reformen beretts av välfärdsområdenas temporära beredningsorgan (på finska VATE).
- I mars inledde välfärdsområdesfullmäktige sitt arbete.
- FDUV deltar i beredningen i lokala planeringsgrupper i Nyland, Egentliga Finland och Österbotten.

Samarbetsavtal 1 / 2

- De tvåspråkiga välfärdsområdena ska avtala om inbördes samarbete och arbetsfördelning vid genomförandet av vissa social och hälsovårdstjänster på
 - Svenska när det är nödvändigt för att säkerställa tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna
 - Eller om det är ändamålsenligt att tillhandahålla tjänsterna endast i en del av välfärdsområdena
- Egentliga Finlands välfärdsområde ska samordna avtalet. I praktiken behövs dock samarbete mellan alla tvåspråkiga välfärdsområden för att utarbeta avtalet.

Samarbetsavtal 2/2

- Vilka tjänster omfattas av samarbetsavtalet?
 - Kårkullas expert- och utvecklingsuppgifter
 - Kårkullas övriga tjänster (rådgivnings-, boende-, dag- och arbetsverksamhet om det ej är ändamålsenligt att tillhandahålla tjänster i alla tvåspråkiga områden)
 - Andra tjänster
 - Stödtjänster (frivilligt), t.ex. översättning.

Vad händer med Kårkulla?

- Boende, dag- och arbetsverksamhet övergår till välfärdsområdena.
 - Övergångsavtal görs upp för personer som får service i ett annat välfärdsområde än där man är skriven.
- Omsorgsbyråerna övergår till välfärdsområdena.
- EUC övergår till Egentliga Finland.
- Specialkunnande/särskilt krävande stöd
 - Samarbete mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena?
 - Välfärdsområdena tar själva ett större ansvar?

Mera info på FDUV:s webb: fduv.fi/vardreformen

SVENSKA
SUOMEKSI
ENGLISH
LÄTTLÄST
TALANDE WEBB

OM FDUV STÖD TILL ER SOMMARLÄGER LÄS & LÄR **PÅVERKAN** INFOBANK KONTAKT

Vård- och omsorgsservice i framtiden

Det är många, stora, strukturella förändringar på gång som kommer att påverka servicen för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Social- och hälsovårdsreformen, med de nya välfärdsområdena och den nya funktionshinderservicelagen som ska träda i kraft 2023, kommer att påverka servicen för svenskspråkiga i framtiden. Ännu känner vi inte till exakt på vilka sätt. Här presenterar vi vad vi vet idag och vad vi hoppas på. Vi uppdaterar sidan an efter att ny information tillkommer.

Vi anser att de tvåspråkiga välfärdsområdenas förutsättningar att erbjuda service på svenska är väldigt olika. Vissa områden kommer att kunna ta ansvar för en stor del av de svenskspråkiga tjänsterna, medan andra välfärdsområden har stora svårigheter med att klara av det. Många frågar sig

Frågor, kommentarer?

Reformen av funktionshinderservicelagen

Socialvårdslagen (och andra lagar)

FN-
K
o
n
v
e
n
t
i
o
n
e
n

Special-
omsorgslagen

Handikapp-
servicelagen

Ny lag om
funktions-
hinder-
service

Tidslinje

- 2018**
- Förslaget till ny lag förfaller

- 2020**
- Beredningen sköts framåt på grund av coronan

- 2021**
- Höranden utgående från 2018-förslaget

- 2022**
- Remissrunda under våren
 - På hösten till riksdagen

- 2023**
- Lagen träder i kraft (till stor del)

Lagförslag på remissrunda:

- Ny lag om funktionshinderservice.
- Ändringar i specialomsorgslagen.
 - Upphävs till största del.
 - Bestämmelser kring självbestämmande och begränsningsåtgärder fortsätter gälla tills vi har en ny självbestämmandelag på plats. Beredningen har skjutits fram till nästa regeringsperiod.
- Ändringar i socialvårdslagen, klientavgiftslagen inom social- och hälsovård, klientavgifter inom småbarnspedagogik.

Lagförslagets innehåll:

Kapitel 1 Allmänna bestämmelser

- Syfte
- Tillämpningsområde
- Serviceplanering

Kapitel 2 Särskild service

- Träning
- Personlig assistans
- Särskilt stöd (ny)
- Stöd för boendet
- Stöd för tillgängligt boende
- Kortvarig omsorg
- Dagverksamhet (men inte arbetsverksamhet)
- Stöd för rörligheten

Kapitel 3 Särskilda bestämmelser

- Besvär
- Övergångsbestämmelser

Allmänna kommentarer

- Viktigt att lagreformen genomförs under pågående regeringsperiod!
- Men, korrigeringar behövs för att lagförslaget ska uppnå sitt syfte med att uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning.
 - Tillämpningsområde, särskilt stöd, serviceplanering, personlig assistans, boende, dagverksamhet.

Tillämpningsområdet 1 / 2

- Innehåller en definition på en person med funktionsnedsättning. Alla sex punkter måste uppfyllas för att få service via lagen:
 - 1) fysiska, kognitiva eller psykiska funktionsförmåga är nedsatt på ett långvarigt sätt,
 - 2) nedsatta funktionsförmåga beror på en långvarig funktionsnedsättning eller sjukdom,
 - 3) behov av hjälp, stöd och omsorg i den normala livsföringen beror på en väsentlig nedsättning av funktionsförmågan,
 - 4) nedsatta funktionsförmåga inte beror huvudsakligen på sjukdom, funktionsnedsättning eller degeneration i anslutning till hög ålder,
 - 5) behov av hjälp, stöd och omsorg inte är ett normalt behov som hör ihop med åldersstadiet, och
 - 6) vars behov av hjälp, stöd eller omsorg är nödvändigt och upprepat.

Tillämpningsområdet 2/2

- Tillämpningsområdet är väldigt begränsande och motsvarar inte FN-konventionens definition.
- Speciellt personer med lindrig intellektuell funktionsnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar löper risk för att inte omfattas av lagens tillämpningsområde.
- Den sociala funktionsförmågan och sensoriska funktionsnedsättningar saknas från definitionen.
- Väsentlig nedsättning av funktionsförmågan problematisk → utesluter personer med lindrigare funktionsnedsättningar.

Personlig assistans

- Innehåller fortfarande ett resurskrav, fastän tröskeln har sänkts.
- Enligt lagförslaget måste en person med funktionsnedsättning ha **resurser att uttrycka sin vilja om assistansens innehåll**. (jfr. nuvarande lag, resurser att definiera)
 - I arbetsgivarmodellen är resurskravet definierat, i övriga modeller är resurskravet diskriminerande.
- För dem som inte uppfyller resurskravet → paragrafen om särskilt stöd.
- Positivt att välfärdsområden har skyldighet att tillhandahålla alla modeller av personlig assistans.

Särskilt stöd 1/2

Består av tre serviceenheter:

1) stöd som **en yrkesutbildad person inom socialvården** eller en person som avlagt lämplig yrkesexamen ger för delaktighet och interaktion utanför hemmet eller av särskilda skäl i hemmet (särskilt stöd för delaktigheten),

2) **stöd i att fatta egna beslut** vid viktiga beslutssituationer i livet som ges som en separat tjänst (stöd i att fatta beslut), eller

3) stöd som **förutsätter multidisciplinär kompetens i krävande situationer** (krävande multiprofessionellt stöd).

→ Punkt 1 & 2 träder i kraft först år 2025!

→ ”Sistahandsservice”

Särskilt stöd 2/2

- 1) stöd som **en yrkesutbildad person inom socialvården** eller en person som avlagt lämplig yrkesexamen ger för delaktighet och interaktion utanför hemmet eller av särskilda skäl i hemmet (särskilt stöd för delaktigheten)
- Service för personer som inte uppfyller resurskravet.
 - Men vad kostar detta och vem ska ge servicen?
 - Träder i kraft först år 2025

Dagverksamhet

- Förutsättningarna för att få dagverksamhet:
 - Personen måste vara i arbetsförålder och arbetsoförmögen.
 - Personen får heller inte delta i arbetsverksamhet.
- Det här betyder att det inte är möjligt att kombinera dag- och arbetsverksamhet.
- Idag får man avgiftsfria transporter, enligt lagförslaget måste man betala självrisk för resorna.

Arbetsverksamhet och arbetsträning

- Planeras ingå i socialvårdslagen.
 - Anslagsbundna tjänster
 - Ej subjektiv rättighet
- Lagförslaget utarbetas som bäst.
 - Remissrunda senare i vår.
 - Men vi känner inte till innehållet.

FDUV och funktionshinderlagen

- Deadline för utlåtande: 11.4
 - Laddas upp på fduv.fi/utlatanden
- Tätt samarbete med våra finska systemorganisationer.
 - Vi har tillsammans uppvaktat flera partier.
- Lagförslaget finns på utlatande.fi

Tack för uppmärksamheten!